

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЦЕНТРАЛЬНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КАФЕДРА МІЖНАРОДНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН

МІЖНАРОДНІ ЕКОНОМІЧНІ ВІДНОСИНИ

методичні вказівки до вивчення дисципліни
для здобувачів вищої освіти за спеціальністю
292 «Міжнародні економічні відносини»

Затверджено на засіданні
кафедри міжнародних
економічних відносин
Протокол № 9 від 18.01.2023 р.

Міжнародні економічні відносини : метод. рек. до вивч. дисц. для здоб. вищ. освіти за спец. 292 «Міжнародні економічні відносини» / [уклад. Д. С. Насипайко] ; М-во освіти і науки України, Центральнoукраїн. нац. техн. ун-т. – Кропивницький : ЦНТУ, 2023. – 31 с.

Рецензент: Решитько Т. В., к.е.н., доцент

© Міжнародні економічні відносини
Методичні вказівки до вивчення дисципліни
Укладач: Д.С. Насипайко
2023

Вступ

Поглиблення міжнародної господарської співпраці дозволяє використовувати світовий досвід щодо здійснення регіональних перетворень. Це обумовлює зростання ролі міжнародних економічних відносин та їх вивчення в контексті розвитку вітчизняної економіки. Звичайно, Україна, як член світового співтовариства не повинна стояти на узбіччі сучасних процесів глобалізації, а має вести активний пошук форм і методів участі в міжнародній співпраці. А, отже до розв'язання проблем міжнародних економічних відносин залучатимуться все більше і більше вітчизняних фахівців. Успішна їх діяльність залежатиме від набутих навичок і вмінь. Вивчення дисципліни «Міжнародні економічні відносини» підвищить рівень компетенції фахівців, стане вагомим фактором їх конкурентоспроможності як в Україні, так і за її межами.

У результаті вивчення дисципліни здобувач повинен:

знати:

- основні поняття, категорії, практичний інструментарій, методологію та специфіку предмету;
- перспективи щодо посилення ефективності зовнішньоторговельної діяльності за рахунок оптимального використання переваг світогосподарського та міжнародного поділу праці;
- новітні досягнення, необхідні для дослідницької та/або інноваційної діяльності у сфері глобалізації світового господарства;

вміти:

- застосовувати міждисциплінарні підходи при критичному осмисленні проблем які охоплюють розробку загальної концепції фінансового механізму;
- використовувати принципи, методи та організаційні процедури дослідницької та/або інноваційної діяльності;
- приймати обґрунтовані рішення щодо формування зовнішньоторговельних моделей, адекватних об'єктивним процесам глобалізації та міжнародної економічної регіоналізації;
- математично оцінювати, обґрунтовувати прийняття рішень в сфері міжнародних економічних відносин, моделювати економічні процеси та прогнозувати ефективність результатів;

набути соціальних навичок (soft-skills):

- здійснювати професійну комунікацію, ефективно пояснювати і презентувати матеріал, взаємодіяти в проектній діяльності;
- вчитися керувати людьми, проводити аналіз своєї діяльності.

Мета навчальної дисципліни полягає у формуванні загальних і професійних (фахових) компетентностей в поглибленому освоєнні загальних закономірностей розвитку міжнародної економіки, вивченні особливостей основних форм міжнародних економічних відносин (МЕВ).

Завдання вивчення дисципліни спрямовані на формування у здобувачів компетентності щодо: розуміння суті МЕВ, взаємозв'язків їх форм, суб'єктів та рівнів; вміння аналізувати і оцінювати економічне, політико-правове, соціально-

культурне середовище та інфраструктуру МЕВ; принципів і законів розвитку МЕВ; форм, методів і механізмів регулювання міжнародної торгівлі; процесів міжнародного поділу праці, спеціалізації та кооперування; процесів міграції робочої сили та руху капіталу; одержання знань з основних питань та проблем функціонування світової валютної системи, методології міжнародних розрахунків; розуміння логіки, напрямів і форм розвитку процесів міжнародної економічної інтеграції; напрямків міжнародного науково-технічного обміну, методів бізнес-інжинірингу, системних інновацій; сучасних процесів трансформації та глобалізації; вміння використовувати одержані знання у практичній зовнішньоекономічній діяльності України, враховуючи тенденції і перспективи розвитку міжнародних економічних відносин.

Ефективність засвоєння змісту дисципліни «Міжнародні економічні відносини» значно підвищиться, якщо здобувач попередньо опанував матеріал таких дисциплін як: «Економічна теорія та теорія міжнародних економічних відносин», «Основи міжнародної макроекономіки», «Міжнародні організації», «Основи підприємництва та міжнародний бізнес».

1. Тематичний план вивчення дисципліни
«Міжнародні економічні відносини»
 для здобувачів вищої освіти за спеціальністю
292 «Міжнародні економічні відносини»

№ з/п	Назва теми	Всього	Кількість годин		
			Лекції	Семинарські заняття	Самостійна робота
1	Міжнародна економічна система	18	4	2	12
2	Національні економіки та їх взаємодія	18	4	2	12
3	Міжнародна економічна діяльність	18	4	2	12
4	Світовий ринок товарів і послуг	18	4	2	12
5	Теорія міжнародної торгівлі	18	4	2	12
6	Міжнародна торгова політика	15	2	1	12
7	Міжнародний науково - технологічний обмін	15	2	1	12
8	Прямі інвестиції та міжнародне виробництво	15	2	1	12
9	Міжнародне портфельне інвестування	18	4	2	12
10	Світовий ринок праці	15	2	1	12
11	Міжнародна трудова міграція	15	2	1	12
12	Міжнародний кредит	15	2	1	12
13	Світовий фінансовий ринок	15	2	1	12
14	Світова валютна система	18	4	2	12
15	Теорії валютних курсів	18	4	2	12
16	Міжнародні розрахунки	18	4	2	12
17	Платіжний баланс та макроекономічна рівновага	18	4	2	12
18	Інтеграція і глобалізація	15	2	1	12
19	Всього	360	56	28	216

2. Зміст програми дисципліни «Міжнародні економічні відносини»

ТЕМА 1. МІЖНАРОДНА ЕКОНОМІЧНА СИСТЕМА

1. Міжнародна економіка: сутність та структура.
2. Вплив інтернаціоналізації на розвиток міжнародної економіки.
3. Сутність та форми міжнародного поділу праці.
4. Міжнародна спеціалізація і кооперування виробництва та форми їх прояву.
5. Світове господарство – середовище розвитку міжнародних економічних відносин.

Сучасний світ, згідно статистики Світового банку, включає 230 державно-територіальних утворень, тобто країн і територій. Структура кожної країни має свої особливості, які утворювалися в процесі історичного розвитку під впливом географічного розміщення, клімату, традицій і інших чинників. Загальним для всіх країн є те, що в основі їх становлення лежить господарська діяльність, тобто діяльність по пристосуванню предметів і сил природи для задоволення потреб суспільства. Результатом цієї діяльності стало поступове формування в кожній країні національного господарства або національної економіки. Оскільки цей процес з різною мірою інтенсивності відбувався у всіх країнах, можна говорити про утворення не лише окремих національних господарств, але і про певну їх сукупність, або про становлення господарської системи, що просторово охоплює всю земну кулю. Нині виробляти всі види товарів, так само як і створювати і удосконалювати всі типи факторів виробництва, не під силу жодній, навіть найбагатшій, країні. Тому, саме міжнародна економіка є тим механізмом, який може забезпечити досягнення цих цілей на користь всіх країн.

При підготовці до семінарського заняття слід зосередити увагу на вивченні ознак міжнародної економіки. Крім того, необхідно проаналізувати особливості інтернаціоналізації господарського життя. Особливу увагу необхідно звернути на міжнародний поділ праці. Розглянути процеси міжнародної спеціалізації і кооперування країн. Вивчити етапи становлення світової економічної системи.

Самостійна робота

Економічний стан, світова роль і міжнародна діяльність (на прикладі конкретної країни).

Цікаві факти про українську економіку.

Історичні передумови розвитку міжнародних економічних відносин.

Участь України в коопераційних зв'язках.

Література

1. Міжнародна економіка : навч. посіб. для студентів ВНЗ / І. М. Миценко, Н. В. Стежко ; Кіровогр. нац. техн. ун-т. - Кіровоград : КНТУ: Поліграф-Сервіс, 2013. - 639 с.

2. Козак Ю. Г. Міжнародна економіка: в питаннях та відповідях : підруч. / Ю. Г. Козак. – К.: Центр учбової літератури, 2017. – 228 с.

3. Міжнародна економіка та міжнародні економічні відносини: навч. посіб. / А.О. Босак та ін.; Нац. ун-т «Львів. політехніка», Навч.-наук. ін-т економіки і менеджменту. Львів : Міські інформ. системи. 2017. 364 с.

4. Міжнародні економічні відносини : підручник / А.А. Мазаракі, Т.М. Мельник, Л.П. Кудирко та ін. ; за заг. ред. А.А. Мазаракі, Т.М. Мельник. Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т. 2017. 612 с.

5. Міжнародні економічні відносини: практикум [Електронний ресурс] : навч. посіб. для студ. галузі знань 0305 «Економіка та підприємництво» напряму підготовки 6.030503 «Міжнародна економіка» / В.В. Дергачова, О. М. Згуровський, І.М. Манаєнко. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського. 2018. 80 с.

ТЕМА 2. НАЦІОНАЛЬНІ ЕКОНОМІКИ ТА ЇХ ВЗАЄМОДІЯ

1. Основні риси національної економіки
2. Класифікація національних економік
3. Обмін факторами виробництва основна передумова взаємодії національних економік

Країни в межах світового господарства досить помітно відрізняються одна від одної як за розміром території й чисельністю населення, так і за рівнем економічного розвитку, а отже, і місцем у світовій економіці. Проте національна економіка кожної країни є складовим елементом глобальної економічної системи. Навіть найменш розвинуті країни здійснюють свій внесок у світовий процес економічного розвитку — своїми природними чи людськими ресурсами, виробництвом (хоч і незначним у глобальному вимірі), споживанням імпортової продукції. Водночас кожна країна в цьому процесі спирається на економічний простір світової спільноти додаючи специфіку своєї національної економічної структури й свої неповторні риси ділової культури. Це якісно збагачує світову економіку, надає їй динамізму. Національна економіка є народногосподарським комплексом країни, що характеризується галузевою і територіальною структурою, системою управління та певними соціально-економічними відносинами. В узагальнюючому вигляді національна економіка може бути вираженою через економічний потенціал, який означає сукупну спроможність галузей народного господарства виробляти продукцію та надавати послуги.

При підготовці до семінарського заняття слід зосередити увагу на вивченні галузевої структури економіки. Крім того, необхідно розглянути схеми класифікації країн. Особливу увагу необхідно звернути на фактори виробництва.

Самостійна робота

Класифікація розвинених країн за рівнем їх розвитку.

Найважливіші риси постіндустріальної економіки.

Відмінності між розвиненими країнами і країнами, що розвиваються.

Макроекономічні закономірності країн, що розвиваються.

Література

1. Міжнародна економіка : навч. посіб. для студентів ВНЗ / І. М. Миценко, Н. В. Стежко ; Кіровоград. нац. техн. ун-т. - Кіровоград : КНТУ: Поліграф-Сервіс, 2013. - 639 с.
2. Козак Ю. Г. Міжнародна економіка: в питаннях та відповідях : підруч. / Ю. Г. Козак. – К.: Центр учбової літератури, 2017. – 228 с.
3. Міжнародна економіка та міжнародні економічні відносини: навч. посіб. / А.О. Босак та ін.; Нац. ун-т «Львів. політехніка», Навч.-наук. ін-т економіки і менеджменту. Львів : Міські інформ. системи. 2017. 364 с.
4. Міжнародні економічні відносини : підручник / А.А. Мазаракі, Т.М. Мельник, Л.П. Кудирко та ін. ; за заг. ред. А.А. Мазаракі, Т.М. Мельник. Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т. 2017. 612 с.
5. П'янова О.В., Ралко О.С. Зовнішня торгівля України: проблематика структурних змін та пріоритетів. *Економіка і суспільство*. 2016. 5. URL:http://www.economyandsociety.in.ua/journal/5_ukr/11.pdf.

ТЕМА 3. МІЖНАРОДНА ЕКОНОМІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ

1. Сутність та форми міжнародної економічної діяльності
2. Середовище розвитку міжнародної економічної діяльності

Міжнародна економічна діяльність є однією з найважливіших, найбільш масштабних та динамічних складових міжнародних економічних відносин. Розвиток міжнародної економічної діяльності є результатом поступової інтернаціоналізації виробництва, формування єдиної економічної світової системи. В той же час на неї впливає становлення і розвиток суверенних держав, окремих націй, цивілізацій. Сьогодні міжнародну економічну діяльність можна розглядати двоюко: у контексті національних інтересів, коли вони є засобом досягнення підприємницьких і загальнодержавних цілей у процесі співробітництва із зарубіжними партнерами; в глобальному масштабі, коли весь господарський механізм країни є невід'ємною складовою світової економіки. Міжнародна економічна діяльність є складовою міжнародних економічних відносин і розглядається як система господарських відносин між країнами світу або як діяльність суб'єктів господарювання, що виходить за межі національних одиниць, має певні закономірності розвитку та типові форми.

При підготовці до семінарського заняття слід зосередити увагу на класифікації форм міжнародної економічної діяльності. Дослідити види середовища міжнародної економічної діяльності.

Самостійна робота

Ступінь відкритості економіки України.

Галузеві та геополітичні пріоритети розвитку зовнішньої торгівлі товарами та послугами України.

Література

1. Міжнародна економічна діяльність України: підручник / А. А. Мазаракі, Т. М. Мельник, О. В. Гончаренко та ін. К. : КНТЕУ. 2021. 704 с.
2. Міжнародна економіка : навч. посіб. для студентів ВНЗ / І. М. Миценко, Н. В. Стежко ; Кіровогр. нац. техн. ун-т. - Кіровоград : КНТУ: Поліграф-Сервіс, 2013. - 639 с.
3. Козак Ю. Г. Міжнародна економіка: в питаннях та відповідях : підруч. / Ю. Г. Козак. – К.: Центр учбової літератури, 2017. – 228 с.
4. Міжнародна економіка та міжнародні економічні відносини: навч. посіб. / А.О. Босак та ін.; Нац. ун-т «Львів. політехніка», Навч.-наук. ін-т економіки і менеджменту. Львів : Міські інформ. системи. 2017. 364 с.
5. Міжнародні економічні відносини : підручник / А.А. Мазаракі, Т.М. Мельник, Л.П. Кудирко та ін. ; за заг. ред. А.А. Мазаракі, Т.М. Мельник. Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т. 2017. 612 с.

ТЕМА 4. СВІТОВИЙ РИНОК ТОВАРІВ І ПОСЛУГ

1. Економічна сутність та сучасні напрямки розвитку світового ринку товарів
2. Особливості розвитку світового ринку послуг в сучасних умовах
3. Міжнародне регулювання ринку послуг

Світовий ринок – це система обміну товарами і послугами, що історично склалася і постійно розвивається, а також базується на міжнародному поділі праці і міжнародних торговельно-економічних, валютно-фінансових і кредитних відносинах. Він є складною сукупністю міжнародних регіональних і товарних ринків, неоднорідним по складу і вкрай динамічним утворенням. Пов'язуючи виробництво з споживанням, ринок вказує виробникам, які товари слід виготовляти і в якій кількості. Через ринок споживачі впливають на виробництво. Це означає, що зміст поняття «ринок» як системи обміну стає більш широким. Він стосується всіх фаз суспільного виробництва — самого виробництва, розподілу, обміну і споживання. В даному випадку ринок — це система відтворення, яка саморегулюється, всі ланки якої перебувають під постійним впливом попиту і пропозиції. Ринок передбачає наявність носіїв ринкових відносин, тобто суб'єктів ринку, до яких належать виробники, продавці, покупці і споживачі — юридичні і фізичні особи.

При підготовці до цих семінарських занять слід зосередити увагу на визначенні поняття «світовий ринок» та його основних рисах. Крім того, необхідно дослідити сутність міжнародної торгівлі послугами. Особливу увагу необхідно надати вивченню регулювання сфери послуг і окремих її секторів на національному, галузевому, регіональному і міжнародному рівнях.

Самостійна робота

Науково-технічний прогрес як структуроутворюючий чинник розвитку сфери міжнародних послуг.

Інформаційні та електронні послуги як динамічний чинник міжнародної економічної діяльності.

Сутність та класифікація послуг.

Сучасний стан світової торгівлі та кон'юнктури світових ринків товарів і послуг.

Література

1. Міжнародна економіка : навч. посіб. для студентів ВНЗ / І. М. Миценко, Н. В. Стежко ; Кіровогр. нац. техн. ун-т. - Кіровоград : КНТУ: Поліграф-Сервіс, 2013. - 639 с.

2. Козак Ю. Г. Міжнародна економіка: в питаннях та відповідях : підруч. / Ю. Г. Козак. – К.: Центр учбової літератури, 2017. – 228 с.

3. Міжнародна економіка та міжнародні економічні відносини: навч. посіб. / А.О. Босак та ін.; Нац. ун-т «Львів. політехніка», Навч.-наук. ін-т економіки і менеджменту. Львів : Міські інформ. системи. 2017. 364 с.

4. Міжнародні економічні відносини : підручник / А.А. Мазаракі, Т.М. Мельник, Л.П. Кудирко та ін. ; за заг. ред. А.А. Мазаракі, Т.М. Мельник. Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т. 2017. 612 с.

5. Рибак Г. І., Островський І. А. Міжнародний ринок послуг: сучасний стан та структура. *Ефективна економіка*. 2020. № 6. – URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=7984>.

ТЕМА 5. ТЕОРІЯ МІЖНАРОДНОЇ ТОРГІВЛІ

Лекція 1

1. Міжнародна торгівля в системі міжнародної економіки
2. Теорія меркантилізму
3. Модель «ціни-золото-потоки» Д. Х'юма
4. Теорія абсолютних переваг
5. Теорія порівняльних переваг

Лекція 2

1. Теорія співвідношення факторів виробництва
2. Теорія вирівнювання цін на фактори виробництва
3. Парадокс Леонт'єва та його пояснення
4. Теорія «перехрестного попиту»
5. Теорія внутрішньогалузевої міжнародної торгівлі
6. Теорія життєвого циклу товару
7. Теорія конкурентних переваг

Міжнародна торгівля була історично першою і до певного часу головною сферою міжнародних економічних відносин. Лише наприкінці ХХ століття провідну роль в системі міжнародної економіки почали відігравати різноманітні форми фінансових операцій. Але значення міжнародної торгівлі до цих пір

залишається суттєвим. Відомим є той факт, що зростання обсягів міжнародної торгівлі помітно випереджає зростання обсягів світового виробництва. Істотно зросла залежність усіх країн світу від зовнішньої торгівлі. Прискорений розвиток міжнародної торгівлі пов'язаний насамперед з посиленням процесу лібералізації міжнародних відносин, підвищенням попиту на промислові товари. Сьогодні всі країни світу є залежними від зовнішньої торгівлі, але ступінь залежності у них різний. Значення міжнародної торгівлі в системі міжнародної економіки зумовлено тим, що її підґрунтям є важливі чинники та доцільність міжнародного обміну товарами та послугами. Разом з розвитком міжнародної торгівлі залежно від стану міжнародних економічних відносин формувалися теорії міжнародної торгівлі.

Виходячи з цього, при підготовці до семінарського заняття слід надати особливої уваги вивченню теорії меркантилізму, механізму взаємодії «ціни-золото-потоки», теорії абсолютних переваг Адама Сміта, теорії абсолютних переваг Девіда Рікардо, теорії Хекшера — Оліна, теорії Хекшера - Оліна – Самуельсона тощо.

Самостійна робота

Вплив вільної торгівлі на націю в цілому та на окремі групи її населення.

Взаємозв'язок між економічним розвитком у країнах, що торгують, і основними параметрами міжнародної торгівлі.

В чому полягає заслуга меркантилістів в теорії міжнародної торгівлі?

Недоліки теорії Гекшера-Оліна.

Зміст теорії внутріфірмової торгівлі.

Література

1. Григорова-Беренда Л. І. Теорія і практика зовнішньої торгівлі : навчальний посібник / Л. І. Григорова-Беренда, М. В. Шуба. – Харків : Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна, 2016. – 136 с. URL: <http://dspace.univer.kharkov.ua/bitstream/123456789/12492/2/%D0%A3%D1%87%D0%B5%D0%B1%D0%BD%D0%9F%D0%BE%D1%81%D0%BE%D0%B1%D0%92%D0%BD%D0%B5%D1%88%D0%BD%D0%A2%D0%BE%D1%80%D0%B3%28%D1%87%D0%B8%D1%81%D1%82%D0%BE%D0%B2%D0%BE%D0%B9%20%D0%BC%D0%B0%D0%BA%D0%B5%D1%82%29.pdf>

2. Міжнародна економіка : навч. посіб. для студентів ВНЗ / І. М. Миценко, Н. В. Стежко ; Кіровоград. нац. техн. ун-т. - Кіровоград : КНТУ: Поліграф-Сервіс, 2013. - 639 с.

3. Козак Ю. Г. Міжнародна економіка: в питаннях та відповідях : підруч. / Ю. Г. Козак. – К.: Центр учбової літератури, 2017. – 228 с.

4. Міжнародна економіка та міжнародні економічні відносини: навч. посіб. / А.О. Босак та ін.; Нац. ун-т «Львів. політехніка», Навч.-наук. ін-т економіки і менеджменту. Львів : Міські інформ. системи. 2017. 364 с.

5. Міжнародні економічні відносини : підручник / А.А. Мазаракі, Т.М. Мельник, Л.П. Кудирко та ін. ; за заг. ред. А.А. Мазаракі, Т.М. Мельник. Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т. 2017. 612 с.

ТЕМА 6. МІЖНАРОДНА ТОРГОВА ПОЛІТИКА

1. Типи зовнішньоторгівельної політики держав
2. Митно-тарифне регулювання як інструмент міжнародної торгівельної політики
3. Нетарифні інструменти регулювання міжнародної торгівлі

Роль держави в міжнародній торгівлі обмежувалася переважно розробкою і здійсненням заходів торгової політики, спрямованої на досягнення певних пріоритетів. Для регулювання своєї зовнішньої торгівлі кожна держава законодавчо встановлює певні правила та умови зовнішньоторгівельної політики. Ними держава намагається забезпечити найсприятливіші умови національним товаровиробникам, створити необхідні умови для вивезення національних товарів на ринки інших країн та обмежити ввезення іноземних товарів в свою країну. Так держава відчутно впливає на загальний стан експортно-імпортних відносин. Головними інструментами торговельної політики і державного регулювання внутрішнього ринку товарів при його взаємодії зі світовим ринком є мита та інші митно-тарифні заходи. Від правильної класифікації товару значною мірою залежить правильність нарахування митних платежів, а отже, у кінцевому підсумку, і становище товару на ринку країни-імпортера.

В зв'язку цим при підготовці до семінарського заняття слід вивчити типи зовнішньоторгівельної політики, функції та види мита, групи нетарифних інструментів.

Самостійна робота

- Форми і методи прямого іноземного інвестування.
- Різниця між політикою вільної торгівлі та протекціонізмом.
- Причини протекціоністського втручання держави.
- Специфіка торгової політики розвинутих країн.

Література

1. Кубатко О. В. Торговельна політика ЄС та Україна : навчальний посібник / О. В. Кубатко, Т. В. Пімоненко. – Суми : Сумський державний університет, 2019. – 143 с. URL: https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream-download/123456789/73002/1/Torhovelna_polityka.pdf;jsessionid=B28C89AE599C770593760FD4C03F237D
2. Міжнародна економіка : навч. посіб. для студентів ВНЗ / І. М. Миценко, Н. В. Стежко ; Кіровоград. нац. техн. ун-т. - Кіровоград : КНТУ: Поліграф-Сервіс, 2013. - 639 с.
3. Козак Ю. Г. Міжнародна економіка: в питаннях та відповідях : підруч. / Ю. Г. Козак. – К.: Центр учбової літератури, 2017. – 228 с.
4. Міжнародна економіка та міжнародні економічні відносини: навч. посіб. / А.О. Босак та ін.; Нац. ун-т «Львів. політехніка», Навч.-наук. ін-т економіки і менеджменту. Львів : Міські інформ. системи. 2017. 364 с.
5. Міжнародні економічні відносини : підручник / А.А. Мазаракі, Т.М. Мельник, Л.П. Кудирко та ін. ; за заг. ред. А.А. Мазаракі, Т.М. Мельник. Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т. 2017. 612 с.

ТЕМА 7. МІЖНАРОДНИЙ НАУКОВО-ТЕХНОЛОГІЧНИЙ ОБМІН

1. Сутність та передумови міжнародного науково-технологічного обміну
2. Форми міжнародного науково-технологічного обміну
3. Правові форми захисту технології

Сучасні темпи науково-технічного прогресу та залежність економічного зростання провідних країн від ефективності використання науки і технологій зробили необхідним поєднання ресурсів різних країн для досягнення національних і глобальних науково-технологічних цілей. Науково-технологічна та інноваційна взаємодія держав, використання переваг міжнародної спеціалізації, кооперування у сфері НДДКР стають обов'язковою умовою подальшого розвитку цивілізації. Саме у науково-технологічній галузі на сучасному етапі найбільше проявляється динаміка процесів інтернаціоналізації та глобалізації, що створює підґрунтя для ефективного розвитку всіх сфер суспільства. В переважній більшості випадків технологія виступає одним з розвинутих факторів виробництва, які, як відомо, володіють більшою здібністю до міжнародної мобільності в порівнянні з основними. В основі розвитку технології лежить технічний прогрес. Існує безліч визначень і методів аналізу технічного прогресу.

Тому при підготовці до семінарського заняття необхідно розглянути види технічного прогресу, форми міжнародного трансферу технологій, такі правові інструменти як патенти, ліцензії, копирайт, товарний знак.

Самостійна робота

Міжнародний науково-технологічний обмін як визначальна домінанта інтелектуалізації міжнародної торгівлі.

Література

1. Азарян О. М., Денисенко М. П., Заруба В. Я. та ін.; за заг. ред. О.А. Біловодської Механізм стратегічного управління інноваційним розвитком [Текст] : монографія Суми : Унів. кн., 2017.
2. Горовіц Б., пер. з англ. Олени Замойської; голов. ред. Дем'янчук К. Безжальна правда про нещадний бізнес: Розбудова бізнесу в умовах невизначеності. – 2-ге вид. К.: Наш Формат, 2016
3. Диба М.І., Юркевич О.М., Майорова Т.В., Власова І.В. та ін. Фінансове забезпечення інноваційного розвитку України: монографія К.: КНЕУ, 2013.
4. Козак Ю. Г. Міжнародна економіка: в питаннях та відповідях : підруч. / Ю. Г. Козак. – К.: Центр учбової літератури, 2017. – 228 с.
5. Манаєнко І., Кравець А. Фінансування інноваційної діяльності підприємств: українські реалії та досвід ЄС. Інфраструктура ринку. 2018. Вип. 15. С. 109-114.
6. Міжнародна економіка : навч. посіб. для студентів ВНЗ / І. М. Миценко, Н. В. Стежко ; Кіровоград. нац. техн. ун-т. - Кіровоград : КНТУ: Поліграф-Сервіс, 2013. - 639 с.
7. Національний офіс інтелектуальної власності (НОІВ)
<http://nipo.org.ua/pro-noiv>

Тема 8. ПРЯМІ ІНВЕСТИЦІЇ ТА МІЖНАРОДНЕ ВИРОБНИЦТВО

1. Сутність прямого іноземного інвестування та його вплив на розвиток виробництва
2. Оцінка ефективності зарубіжних інвестицій

В сучасних умовах глобалізація стає постійно діючим фактором економічного життя країн. Однією з рушійних сил процесу глобалізації виступає рух інвестиційних ресурсів, масштаби якого постійно зростають. Важливою складовою світового інвестиційного ринку є прямі іноземні інвестиції. Виникнення міжнародних корпорацій напряду пов'язане з прямими зарубіжними інвестиціями, оскільки в світовій практиці міжнародна корпорація розглядається як форма структурної організації великої корпорації, яка здійснює прямі інвестиції в різні країни світу. До виникнення ТНК всі приватні іноземні інвестиції були в основному „портфельними”. З появою ТНК, частина міжнародного руху капіталу набула форми прямих інвестицій. Зазвичай ТНК є довгостроковими інвесторами, які намагаються здобути новий ринок, досягти більшої ефективності або отримати доступ до ресурсів, інвестуючи в певну країну.

При підготовці до семінарського заняття необхідно розглянути види прямих іноземних інвестицій. Крім того, необхідно вивчити види прямих іноземних інвесторів. Особливу увагу необхідно надати вивченню факторів, що впливають на здійснення прямих іноземних інвестицій. Розглянути динаміку зміни прямих іноземних інвестицій за останні роки.

Самостійна робота

1. Чи можуть акції підприємства бути формою та об'єктом інвестування? Наведіть приклади, що підтверджують вашу думку.
2. За даними сайту Світового банку (<http://data.worldbank.org/indicator/BX.PEF.TOTL.CD.WD/countries>) визначте лідерів серед країн нетто-інвесторів та нетто реципієнтів. Які, на вашу думку, фактори визначають належність країни до тієї чи іншої групи? Чи можна стверджувати, що розвинені країни, як правило, є країнами неттоінвесторами, а країни, що розвиваються, є країнами нетто-реципієнтами?
3. Оцініть, який з варіантів мобільності властивий корпоративному капіталу України і чому.

Література

1. Миценко І. М. Трансформація системи управління зовнішньоекономічною та інвестиційною безпекою України в умовах глобалізації : монографія / І. М. Миценко, І. Г. Бабець ; Центральнoукраїн. нац. техн. ун-т. - Кропивницький : Поліграф-Сервіс, 2021. - 464 с.
2. Міжнародна інвестиційна діяльність: навчальний посібник / А.О. Задоя. – Дніпро: Університет імені Альфреда Нобеля, 2018. – 122 с.
3. Швед В.В. Міжнародна інвестиційна діяльність: навч. посіб. / В.В. Швед, О.А. Закладний. – Вінниця, 2017. – 224 с.

ТЕМА 9. МІЖНАРОДНЕ ПОРТФЕЛЬНЕ ІНВЕСТУВАННЯ

1. Принципи формування портфельів міжнародних інвестицій
2. Сутність, види та структура портфельів міжнародних інвестицій

В умовах глобального економічного середовища національні виробництва стають інтернаціональними та набувають специфічних ознак. Характерною рисою цього процесу є активізація спільної підприємницької діяльності з широким залученням до країни іноземного капіталу, формування транснаціональних виробничо-фінансових комплексів. У сучасному світі практично не залишилося країн, що не залучені до процесів міжнародної інвестиційної співпраці. Основу підприємницького капіталу як форми міжнародного руху капіталу складають прямі та портфельні іноземні (чи зарубіжні) інвестиції. Вагомою складовою світового руху капіталу є прямі іноземні інвестиції. Бажання ж інвесторів – отримання прибутків в максимально короткий термін, спричинило розвиток портфельного інвестування. Портфельні інвестиції є більш ліквідними, ніж прямі, а відповідно, портфельний інвестор намагається максимізувати прибуток при допустимому рівні ризику.

При підготовці до семінарського заняття необхідно розглянути напрями формування портфеля інвестицій з оцінкою переваг та недоліків. Крім того, необхідно вивчити базові принципи формування портфельів міжнародних інвестицій. Особливу увагу необхідно надати вивченню етапів формування інвестиційного портфеля.

Самостійна робота

Портфельні інвестиції в Україну: шанси чи загрози?

Література

1. Адамчик В.В. Міжнародна інвестиційна та інноваційна діяльність: теоретичні та прикладні аспекти: навч. посіб. / В.В. Адамчик ; Нац. ун-т "Львів. політехніка". - Тернопіль ; Львів : Крок, 2014. – 238 с.
2. Миценко І. М. Трансформація системи управління зовнішньоекономічною та інвестиційною безпекою України в умовах глобалізації : монографія / І. М. Миценко, І. Г. Бабець ; Центральноросійськ. нац. техн. ун-т. - Кропивницький : Поліграф-Сервіс, 2021. - 464 с.
3. Міжнародна інвестиційна діяльність: навчальний посібник / А.О. Задоя. – Дніпро: Університет імені Альфреда Нобеля, 2018. – 122 с.
4. Закон України «Про режим іноземного інвестування» №93/96 ВР від 19.03.96 р. зі змінами й доповненнями. <http://zakon.rada.gov.ua/>
5. Закон України «Про інвестиційну діяльність» №1560-XII від 18.09.91 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/>
6. Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку www.ssmc.gov.ua/fund/analytics
7. Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері фінансових послуг <https://nfp.gov.ua/content/informaciya-pro-stan-i-rozvitok.html>

ТЕМА 10. СВІТОВИЙ РИНОК ПРАЦІ

1. Сутність та специфіка світового ринку праці
2. Функції світового ринку праці
3. Сегменти світового ринку праці
4. Економічні фактори, які впливають на розвиток світового ринку праці

Поряд зі світовим ринком товарів і послуг, із ринком капіталів все більшої сили набуває світовий ринок праці, який являє собою новий якісний розвиток ринку праці в умовах посилення процесів інтернаціоналізації виробництва і зростання спілкування між народами. Формування світового ринку праці – свідчення того, що процеси світової інтеграції не тільки йдуть в економічній та технологічній галузях, але починають торкатися незмірно більш складної області соціальних і трудових відносин, що набувають тепер глобального характеру. Різноманіття умов розвитку світового господарства і світового співтовариства формують надзвичайно диференційовану за своїм складом робочу силу. Це складний соціальний механізм, що охоплює різні сфери життєдіяльності людей, соціальних груп і громадських класів, нарешті, суспільства в цілому. Специфіка ринку праці полягає в тому, що тут об'єктом контрактів виступає сама людина, її здатність до праці.

При підготовці до семінарського заняття необхідно розглянути сутність та особливості ринку праці. Особливу увагу необхідно надати вивченню функцій ринку праці. Розглянути сегменти світового ринку праці.

Самостійна робота

Пріоритети розвитку вітчизняного ринку праці.

Ринки праці в країнах з високим рівнем доходів.

Література

1. Козак Ю. Г. Міжнародна економіка: в питаннях та відповідях : підруч. / Ю. Г. Козак. – К.: Центр учбової літератури, 2017. – 228 с.
2. Міжнародна економіка : навч. посіб. для студентів ВНЗ / І. М. Миценко, Н. В. Стежко ; Кіровогр. нац. техн. ун-т. - Кіровоград : КНТУ: Поліграф-Сервіс, 2013. - 639 с.
3. Міжнародна економіка та міжнародні економічні відносини: навч. посіб. / А.О. Босак та ін.; Нац. ун-т «Львів. політехніка», Навч.-наук. ін-т економіки і менеджменту. Львів : Міські інформ. системи. 2017. 364 с.
4. Міжнародні економічні відносини : підручник / А.А. Мазаракі, Т.М. Мельник, Л.П. Кудирко та ін. ; за заг. ред. А.А. Мазаракі, Т.М. Мельник. Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т. 2017. 612 с.
5. Ринок праці: практикум : навч. посіб. для студ. спеціальності 051 «Економіка», спеціалізації «Економіка праці та управління персоналом» / Є.А. Удовицька, Т.В.Павленко, Т.П.Лободзинська; КПІ ім. Ігоря Сікорського. – Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2020. – 68 с.

ТЕМА 11. МІЖНАРОДНА ТРУДОВА МІГРАЦІЯ

1. Суть міграційних потоків
2. Причини міжнародної міграції
3. Класифікація міжнародної міграції
4. Роль візового та безвізового режимів в системі формування міграційної політики
5. Наслідки міжнародної міграції

Міжнародна міграція робочої сили виникає і розвивається із становленням та еволюцією міжнародного руху капіталу, міжнародної торгівлі. Вона є, насамперед, формою руху відносно зайвого населення з одного центру накопичення капіталу до іншого. Оскільки робоча сила, яка виступає на міжнародному ринку праці має своє походження у своїй більшості з країн з відносно низьким рівнем економічного розвитку і зайнятості населення, тому міжнародна міграція робочої сили виступає як фактор вирівнювання економічних умов світового господарювання. Це, в свою чергу, є потужним фактором економічного розвитку. Сучасна міжнародна трудова міграція є багатограним явищем, яке охопило всі континенти і набула глобального характеру та нових рис. Сьогодні у світі за різними оцінками нараховується від 150 до 175 млн. осіб (понад 3% населення світу), які проживають за межами країни свого походження. Кожного року ця цифра збільшується принаймні ще на 3 млн. осіб.

При підготовці до семінарського заняття необхідно розглянути різновиди міжнародної міграції та її складові. Особливу увагу необхідно надати чинникам впливу на трудову міграцію населення.

Самостійна робота

Економічні передумови міграції робочої сили.

Міжнародне регулювання міграційних процесів

Література

1. Глобальна проблема біженців. ЄС і Туреччина вже домовились URL: <http://www.ukrop-ua.net/userpublications/16350-globalna-problema-bzhencv-yesturechchina-vzhe-domovilisya-a-scho-dal.html>.
2. Іващук І. О., Стахова Н. В., Живко М. А. Міжнародні міграційні процеси : навчальний посібник / І. О. Іващук, Н. В. Стахова, М. А. Живко. – Тернопіль. : ЗУНУ. 2022. 204 с.
3. Міграційний профіль України 2019. Міграційна служба України. URL: http://dmsu.gov.ua/images/files/UKR_Migration_%20Profile_2013.pdf.
4. Міжнародна організація міграції. URL: <http://www.iom.org.ua/en>.
5. Міграція в умовах трансформації регіональних ринків праці України: механізми регулювання / ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долишнього НАН України»; наук. ред. У. Я. Садова. Львів, 2019. 263 с.
6. Про розвиток безвізового діалогу між Україною та ЄС. URL: <http://ukraine-eu.mfa.gov.ua/ua/ukraine-eu/justice/visa-liberalization>.

ТЕМА 12. МІЖНАРОДНИЙ КРЕДИТ

1. Міжнародний кредит та його роль в розвитку міжнародних економічних відносин
2. Форми міжнародного кредиту
3. Міжнародні валютно-фінансові організації та світові фінансові центри

Значення міжнародного кредиту в розвитку світової економіки полягає в тому, що завдяки кредиту відбувається перерозподіл капіталів між країнами у відповідності з потребами і можливостями більш прибуткового застосування. Водночас кредит може призводити і до негативних наслідків, викликаючи диспропорції в економіці країн-кредиторів. Надмірне залучення міжнародних кредитів та їх неефективне використання підриває платоспроможність позичальників внаслідок сплати величезних відсотків за кредит. Зовнішня заборгованість для багатьох країн стала причиною призупинення їх економічного зростання. Головною метою міжнародного кредиту є отримання максимального прибутку у вигляді відсоткового або підприємницького. Наявність різних умов функціонування економіки, діяльності підприємницьких структур зумовлює виникнення відповідних цілей кредитування, форм кредитних операцій, інституційних структур, що забезпечують міжнародні кредитні відносини.

При підготовці до семінарського заняття необхідно розглянути зміст, принципи, функції та форми міжнародного кредиту, а також діяльність спеціальних міжнародних валютно-фінансових організацій.

Самостійна робота

Світова фінансова криза: причини виникнення та шляхи подолання.

Світова криза заборгованості і розвиток міжнародного кредитування у сучасних умовах.

Що є загальноекономічною причиною необхідності кредиту?

Які передумови виникнення кредитних відносин?

Які функції кредиту забезпечують практичну його реалізацію?

Література

1. Алексєєв І.В. Гроші та кредит: навч. посібн. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2017. 312 с.
2. Глушенко С.В. Гроші, кредит, кредитний ринок: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Київ : НаУКМА, 2015. 203 с.
3. Ільчук П.Г. Гроші та кредит: підручник. Львів: Сорока, 2016. 410 с.
4. Козак Ю. Г. Міжнародна економіка: в питаннях та відповідях : підруч. / Ю. Г. Козак. – К.: Центр учбової літератури, 2017. – 228 с.
5. Міжнародна економіка : навч. посіб. для студентів ВНЗ / І. М. Миценко, Н. В. Стежко ; Кіровоград. нац. техн. ун-т. - Кіровоград : КНТУ: Поліграф-Сервіс, 2013. - 639 с.
6. Міжнародна економіка та міжнародні економічні відносини: навч. посіб. / А.О. Босак та ін.; Нац. ун-т «Львів. політехніка», Навч.-наук. ін-т економіки і менеджменту. Львів : Міські інформ. системи. 2017. 364 с.

13. СВІТОВИЙ ФІНАНСОВИЙ РИНОК

1. Сутність, функції та суб'єкти світового фінансового ринку
2. Структура світового фінансового ринку

Світовий фінансовий ринок виник на основі інтеграційних процесів між національними фінансовими ринками приблизно в середині 60-х років ХХ ст. Інтеграція фінансових ринків окремих країн виявлялась у зміцненні зв'язків, розширенні контактів між національними фінансовими ринками, їх прогресуючому поєднанні. Об'єктивною основою становлення світового фінансового ринку стали: розвиток міжнародного поділу праці; інтернаціоналізація суспільного виробництва; концентрація і централізація фінансового капіталу. Формування світового фінансового ринку на сучасному етапі відбувається під впливом процесу глобалізації національних фінансових ринків, одним з чинників якого є інтенсивне впровадження електронних технологій, комунікаційних засобів та інформатизації, що робить високоефективними інформаційну інфраструктуру фінансового ринку та систему розрахунків між учасниками ринку.

При підготовці до семінарського заняття необхідно розглянути сутність, передумови виникнення фінансового ринку, функції, суб'єктів, структуру світового фінансового ринку, види цінних паперів, похідні фінансові інструменти (деривативи).

Самостійна робота

Цікаві факти фінансового ринку.

Література

1. Арутюнян С.С., Іоргачова М.І. Ринок фінансових послуг: навч. посіб. Харків: «Діса плюс», 2020. 312 с.
2. Арутюнян С.С., Добриніна С.С. Фінансовий ринок: навч. посіб. Київ: Гуляєва В.М., 2018. 484 с.
3. Банківська безпека : навч. посіб. / О. Д. Вовчак, Ю. О. Самура, В. А. Сидоренко, В. А. Вареник. – К. : Знання, 2013. – 237 с.
4. Близнюк О.П., Іванюта І.М. Ринок фінансових послуг: навчальний посібник для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» галузі знань 07 «Управління та адміністрування» / О.П. Близнюк, І.М. Іванюта. – Х.: ХДУХТ, 2017. – 255с.
5. Божидарнік Н. В. Валютні операції : підручник / Н. В. Божидарнік. – К. : ЦУЛ, 2013. – 688 с.
6. Коваленко Ю.М., Онишко С.В., Кужелєв М.О. Фінансовий ринок: підручник. Ірпінь: Університет ДФС України, 2018. 442 с.
7. Криховецька З.М. Фінансовий ринок : навчальний посібник. – 3-є вид., переробл. та доповн. – Івано-Франківськ, 2014. – 430 с.
8. Міжнародна економіка : навч. посіб. для студентів ВНЗ / І. М. Миценко, Н. В. Стежко ; Кіровоград. нац. техн. ун-т. - Кіровоград : КНТУ: Поліграф-Сервіс, 2013. - 639 с.

Тема 14. СВІТОВА ВАЛЮТНА СИСТЕМА

1. Світова валютна система: сутність, функції та елементи
2. Еволюція світової валютної системи
3. Валюта та валютні курси як основні елементи світової валютної системи
4. Сутність та види конвертованості валют

Як відомо, кожна країна має свою грошову одиницю (валюту). При міжнародних розрахунках по світогосподарському товарообігу та кредиту, прямих зарубіжних інвестиціях та інших міжнародних зв'язках, виникає необхідність обміну грошей однієї країни на гроші іншої країни. В зв'язку з цим виникають валютні відносини, що опосередковують платіжно-розрахункові операції між суб'єктами світового господарства. Конкретною формою організації валютних відносин є світова валютна система, яка являє собою сукупність способів, інструментів та органів, за допомогою яких здійснюються грошові розрахунки в межах світового господарства. По мірі інтернаціоналізації господарських зв'язків сформувалися національна, регіональна і світова валютні системи. Світова валютна система включає, з одного боку валютні відносини, а з другого – валютний механізм. Валютні відносини являють собою постійні зв'язки, в які вступають окремі особи, фірми, банки на валютному і грошовому ринках з метою здійснення міжнародних розрахунків, кредитних і валютних операцій. Валютний механізм являє собою правові норми та пов'язані з ними інструменти як на національному так і на міжнародному ринку.

При підготовці до семінарського заняття необхідно розглянути види валютної системи; функції та головне завдання світової валютної системи; основні елементи світової валютної системи: структура міжнародних ліквідних засобів, механізм валютних паритетів і курсів, умови взаємного конвертування національних валют, форми міжнародних грошових розрахунків; особливості формування та функціонування міжнародних валютних ринків і світових ринків золота; міжнародну валютну ліквідність, міждержавні валютно-кредитні організації, які регулюють міжнародні валютні відносини; етапи розвитку світової валютної системи; особливості функціонування регіональної валютної системи; принципи функціонування Європейської валютної системи.

Самостійна робота

Визначте, яка методика розрахунку валютного курсу діє в Україні.

Світовий валютний ринок, як спеціалізований сегмент фінансового ринку.

Розвиток європейського валютно-фінансового ринку.

Література

1. Міжнародна економіка : навч. посіб. для студентів ВНЗ / І. М. Миценко, Н. В. Стежко ; Кіровоград. нац. техн. ун-т. - Кіровоград : КНТУ: Поліграф-Сервіс, 2013. - 639 с.

2. Міжнародні фінанси : підручник / [О. М. Мозговий, Т. В. Мусієць, Л. В. Руденко-Сударєва та ін.]; за наук. ред. д.е.н., проф. О. М. Мозгового. — К.: КНЕУ, 2015. — 515 с.

ТЕМА 15. ТЕОРІЇ ВАЛЮТНИХ КУРСІВ

1. Рівноважний валютний курс
2. Стабільність валютного ринку
3. Джей-крива
4. Теорія паритету купівельної спроможності
5. Вплив відсоткових ставок на валютний курс
6. Грошова теорія валютного курсу
7. Гіперреакція валютного курсу

Теорія валютних відносин, передусім, в якості основної проблеми розглядає питання формування та регулювання валютних курсів. Розвиток валютних відносин як однієї з найбільш динамічних сфер економічного життя вже довгий час є предметом вивчення як вчених-теоретиків, так і спеціалістів-практиків. В результаті, на сьогоднішній день існує значна кількість теоретичних підходів до проблем встановлення валютного курсу. По мірі розвитку національних економік та світового господарства в цілому відбувається зміни в пріоритетах економічної, зокрема, валютної політики, внаслідок чого одні теорії валютних курсів стають більш актуальними та дієвими, а інші втрачають свою пріоритетність. Для більш глибокого розуміння різних теоретичних підходів до проблеми встановлення та регулювання валютного курсу необхідно дослідити їх розвиток з часом, визначити сфери їх застосування та умови, за яких ці концепції можуть бути найбільш дієвими.

При підготовці до семінарського заняття необхідно розглянути еволюцію теорій та концепцій валютних курсів, існуючі теоретичні підходи до проблеми формування та регулювання обмінного курсу. Визначити сфери застосування теорій валютних курсів.

Самостійна робота

Курс валют: як він визначається, хто на нього впливає і на що треба орієнтуватись.

Гіперреакція валютного курсу.

Теорії використання інструменту валютного курсу для регулювання зовнішньої торгівлі.

Література

1. Береславська О. І. Б48 Міжнародні розрахунки та валютні операції: навч. посіб. / О. І. Береславська. - Ірпінь : Університет ДФС України, 2019. - 368 с.
2. Івасів Б.С. Міжнародні розрахунки та валютні операції: навч. посіб. / Б.С. Івасів, Л.М. Прийдун, В.Я. Рудан. — Тернопіль: Вектор, 2013. —572 с.
3. Корнева Н. О. Міжнародні розрахункові та валютні операції : навчально-методичний посібник / Н. О. Корнева, О. В. Гуріна. – Миколаїв : видавець Румянцева Г. В., 2022. – 112 с.
4. Міжнародна економіка : навч. посіб. для студентів ВНЗ / І. М. Миценко, Н. В. Стежко ; Кіровогр. нац. техн. ун-т. - Кіровоград : КНТУ: Поліграф-Сервіс, 2013. - 639 с.

ТЕМА 16. МІЖНАРОДНІ РОЗРАХУНКИ

1. Сутність та форми міжнародних розрахунків
2. Авансовий платіж
3. Оплата після відвантаження
4. Торгівля за відкритим рахунком
5. Механізм здійснення міжнародних розрахунків за допомогою акредитива
6. Механізм здійснення міжнародних розрахунків за допомогою інкасо

Здійснення міжнародних розрахунків обумовлено наявністю взаємозв'язків між національними економіками. Розвиток міжнародних розрахунків відображає еволюцію міжнародних відносин, валютних систем та фінансових ринків, включно й ринок фінансових послуг. Потреба у міжнародних розрахунках зумовлена міжнародною торгівлею, експортом капіталу, міграційними процесами тощо. Сучасний етап розвитку світової економіки характеризується подальшим поглибленням і зміцненням міжнародних відносин, а значить, передбачає розширення міжнародних розрахунків та їх регулювання. Державне регулювання міжнародних розрахунків реалізується за кількома напрямками. Зокрема, держава впливає на систему розрахунків власне тим, що часто сама бере в них участь та періодично вводить певні валютні обмеження, створюючи органи валютного контролю тощо, а також впливає на рахунки через систему міжнародних організацій.

При підготовці до семінарського заняття необхідно розглянути основні форми розрахунків при здійсненні зовнішньоекономічних операцій – авансовий платіж; оплата після відвантаження; торгівля за відкритим рахунком, коли оплата здійснюється шляхом банківських переказів; акредитивна; інкасова.

Самостійна робота

Механізм здійснення міжнародних розрахунків за допомогою векселів.
Система СБІФТ (SWIFT).

Література

1. Береславська О. І. Міжнародні розрахунки та валютні операції : навч. посіб. / Береславська О. І. – Ірпінь : Університет ДФС України, 2019. – 368 с.
2. Зянько, В. В. Міжнародні розрахунки і валютні операції : навчальний посібник / Зянько В. В., Єпіфанова І. Ю., Мельничук Д. П. – Вінниця : ВНТУ, 2021. – 106 с.
3. Івасів Б. С. Міжнародні розрахунки та валютні операції : навч. посіб. / Івасів Б. С., Прийдун Л. М., Рудан В. Я. – Тернопіль : Вектор, 2013. — 572 с.
4. Міжнародна економіка : навч. посіб. для студентів ВНЗ / І. М. Миценко, Н. В. Стежко ; Кіровоград. нац. техн. ун-т. - Кіровоград : КНТУ: Поліграф-Сервіс, 2013. - 639 с.
5. Міжнародні кредитно-розрахункові та валютні операції : навчальний посібник / [Носач Л. Л., Величко К. Ю., Печенка О. І., Зосимова Ж. С., Сокол Н. А.]. – Харків : Видавництво «Форт», 2016. – 240 с.

ТЕМА 17

ПЛАТІЖНИЙ БАЛАНС ТА МАКРОЕКОНОМІЧНА РІВНОВАГА

1. Баланс міжнародних розрахунків як відображення світогосподарських зв'язків країни
2. Зміст платіжного балансу країни
3. Методи зрівноваження та державного регулювання платіжного балансу
4. Імплементация механізмів врегулювання платіжного балансу в теоріях

Всі види світогосподарських зв'язків країни відображаються в різних балансах міжнародних розрахунків. Розрізняють два види балансів міжнародних розрахунків: розрахунковий баланс; платіжний баланс. Розрахунковий баланс враховує експорт і імпорт товарів та послуг, надані і одержані позики, а також інвестиції за певний період часу або на певну дату. В ньому відображається звітність про стан вимог і зобов'язань однієї країни відносно інших незалежно від термінів надходження платежів, це свідчить про те, що до нього включаються як погашені, так і не погашені платежі. Сальдо розрахункового балансу відображає міжнародну розрахункову позицію країни: активне сальдо свідчить про те, що країна є нетто-кредитором і в майбутньому вона матиме валютні надходження; пасивне сальдо характеризує країну як нетто-боржника і в майбутньому їй необхідно здійснити валютні платежі. Платіжний баланс на відміну від розрахункового включає лише: оплачений експорт і імпорт товарів і послуг; фактично здійснені надходження і платежі; реально одержані або видані кредити та інвестиції.

При підготовці до семінарського заняття необхідно розглянути - Платіжний баланс та його структура. Реальні та фінансової потоки. Рахунок поточних операцій: торгівельний баланс, баланс товарів та послуг, поточні трансферти. Рахунок операцій з капіталом та фінансовий рахунок. Прямі та портфельні інвестиції, баланс офіційних розрахунків. Відображення операцій на рахунках платіжного балансу. Взаємозв'язок рахунків платіжного балансу. Баланс автономних угод. Модель загальної рівноваги в відкритій економіці: рівняння платіжного балансу. Нерівновага платіжного балансу. Вплив економічної політики на платіжний баланс: кредитно-грошова та бюджетно-податкова політика та її вплив на платіжний баланс.

Самостійна робота

Стан платіжного балансу України.

Теорії платіжного балансу.

Стан платіжного балансу (на прикладі конкретної країни).

Література

1. Макроекономіка: базовий курс: навч. посіб. / [І.Й. Малий, І.Ф. Радіонова, Т.Ф. Куценко, Н.В. Федірко та ін.] — Київ : КНЕУ, 2016. — 253 с.
2. Міжнародна економіка : навч. посіб. для студентів ВНЗ / І. М. Миценко, Н. В. Стежко ; Кіровоград. нац. техн. ун-т. - Кіровоград : КНТУ: Поліграф-Сервіс, 2013. - 639 с.

ТЕМА 18. МІЖНАРОДНА РЕГІОНАЛЬНА ІНТЕГРАЦІЯ

1. Сутність, рівні та класифікація міжнародних інтеграційних процесів
2. Наслідки регіональних інтеграційних процесів
3. Необхідність участі України в інтеграційних процесах

Сучасний етап розвитку світової економіки визначається двома головними тенденціями, що характеризуються складним і неоднозначним взаємозв'язком: з одного боку відзначається прискорення процесів економічної глобалізації, з іншого – активізація регіональної інтеграції. Ці тенденції не є новими для світової системи. Впродовж останнього десятиліття розвиток регіональних інтеграційних процесів набуває усе більшого значення для окремих національних економік, формуючи нові принципи міжнародного поділу праці, спеціалізації і кооперації виробництва, стимулюючи лібералізацію руху товарів і факторів виробництва, впливаючи на міжнародні міграційні процеси. Інтеграційні процеси можна розглядати за двома напрямками, а саме як інтеграцію держав у світову економічну і політичну систему, яка виражається в розширенні і поглибленні участі країни у міжнародному поділі праці, та як посилення взаємозв'язку і взаємодії національних господарств на рівні регіонів світу.

При підготовці до семінарського заняття необхідно розглянути основи міжнародної економічної інтеграції, питання становлення і функціонування Європейського Союзу в умовах сталого розвитку. Проаналізувати інституційну структуру, бюджет, спільну аграрну, регіональну та екологічну політики ЄС. Оцінити можливості і загрози для національної економіки України після ратифікації Угоди про асоціацію з ЄС.

Самостійна робота

Які економічні школи займались проблемами міжнародної економічної інтеграції?

Основні характеристики процесу глобалізації сучасної економіки.

Класифікація міжнародних інтеграційних процесів в умовах глобалізації.

Література

1. Горюнова Є.Л. Євроінтеграція: навч. посіб. / Є. Л. Горюнова.– К. : Академвидав, 2013. – 224 с
2. Дернова Н.Л. Інтеграція України в міжнародне співтовариство: економічні аспекти / Н.Л. Дернова. – Запоріжжя: НБЗНТУ. – 2013. – 20с
3. Європейська економічна інтеграція: навчальний посібник / С.М. Кваша, О.М. Файчук, О.В. Файчук. – К.: НУБіП України, 2019. – 282 с.
4. Європейська інтеграція та міжнародна співпраця: [навч/ посіб.] / [В.А. Мандрагеля та ін.]; за заг. ред. В. А. Мандрагелі, Л. А. Шереметьєвої; Нац. акад. держ. упр. при Президентові України. – К: НАДУ, 2016. – 286 с.
5. Міжнародна економіка : навч. посіб. для студентів ВНЗ / І. М. Миценко, Н. В. Стежко ; Кіровоград. нац. техн. ун-т. - Кіровоград : КНТУ: Поліграф-Сервіс, 2013. - 639 с.

3. Критерії оцінки знань студентів

Контроль знань з курсу дисципліни здійснюється і оцінюється за якістю участі в заняттях та за якістю складання заліку, екзамену.

Якість участі у заняттях, згідно плану навчального процесу визначається за умов виконання наступних вимог:

- регулярне відвідування лекційних, практичних занять з курсу;
- активна участь у виконанні програм лекційних, семінарських або практичних занять;
- сумлінна підготовка до виступів та активна участь в обговоренні певних тем та проблемних питань на заняттях;
- актуальне та доцільне використання наукової, методичної та спеціальної літератури з курсу дисципліни.

Розподіл балів наведено в таблиці 1.

Таблиця 1

РОЗПОДІЛ БАЛІВ З ДИСЦИПЛІНИ

Види роботи	Кількість	Розподіл балів			Максимальна кількість балів	Достатня кількість балів
1. Відповіді на семінарських заняттях	8 відповідей протягом семестру	Вірні відповіді з належним обґрунтуванням, на 80-100% - 4 бали	Вірні відповіді на 60-80% - 3 бали	Вірні відповіді на 40-60% - 2 бала	32 (8*4)	18 (6*3)
2. Виконання тестів (письмових робіт)	7 тестувань протягом семестру	Вірні відповіді на 80-100% - 4 бали	Вірні відповіді на 60-80% - 3 бали	Вірні відповіді на 40-60% - 2 бала	28 (7*4)	18 (6*3)
3. Підготовка доповідей до лекційного матеріалу	5 доповіді протягом семестру	Грунтовна доповідь 80-100% - 2 бали	Змістовна доповідь – 1 бал		10 (5*2)	6 (3*2)
4. Рубіжний контроль	3 роботи протягом семестру	Вірно виконана робота на 80-100% - 8-10 балів	Вірно виконана робота на 60-80% - 6-7 балів	Вірно виконана робота на 40-60% - 3-5 балів	30 (3*10)	18 (3*6)
ВСЬОГО					100	60

Шкала оцінювання:

A 90-100 балів- "5"

B 82-89 - "4"

C 75-81 - "4"

D 65-74- "3"

E 60-64 - "3"

FX менше 60 - "2"

Якщо протягом семестру студент набирає менше 36 балів, його не допускають до здачі іспиту.

4. Орієнтовані питання для підготовки до екзамену з дисципліни «Міжнародні економічні відносини»

1. Міжнародна економіка: сутність та структура.
2. Вплив інтернаціоналізації на розвиток міжнародної економіки.
3. Сутність та форми міжнародного поділу праці.
4. Міжнародна спеціалізація і кооперування виробництва та форми їх прояву.
5. Світове господарство - середовище розвитку міжнародних економічних відносин.
6. Основні риси національної економіки, її територіальна структура.
7. Технополіси.
8. Лібералізації зовнішньої торгівлі. Політика автаркії.
9. Класифікація національних економік.
10. Обмін факторами виробництва основна передумова взаємодії національних економік.
11. Сутність та форми міжнародної економічної діяльності.
12. Середовище розвитку міжнародної економічної діяльності.
13. Фактори міжнародної економічної діяльності.
14. Суб'єкти міжнародної економічної діяльності. Транснаціональні корпорації.
15. "Велика сімка".
16. Міжнародне виробництво. Фактори розвитку міжнародного виробництва.
17. Міжнародний бізнес. Лізинг. Факторинг.
18. Міжнародна торговельна діяльність.
19. Причини міжнародної торговельної діяльності. Види міжнародної торгівлі.
20. Причини міжнародної інвестиційної діяльності.
21. Економічна сутність світового ринку товарів.
22. Сучасні напрямки розвитку світового ринку товарів.
23. Соціально-економічні умови функціонування світового ринку товарів.
24. Особливості розвитку світового ринку послуг в сучасних умовах.
25. Міжнародне регулювання ринку послуг.
26. Міжнародна торгівля в системі міжнародної економіки.
27. Теорія меркантилізму. Модель «ціни-золото-поток» Д. Х'юма.
28. Теорія абсолютних переваг. Теорія порівняльних переваг.
29. Теорія співвідношення факторів виробництва.
30. Теорія вирівнювання цін на фактори виробництва.
31. Парадокс Леонтьєва та його пояснення. Теорія «перехрестного попиту».
32. Теорія внутрішньогалузевої міжнародної торгівлі.
33. Теорія життєвого циклу товару. Теорія конкурентних переваг.
34. Типи зовнішньоторгівельної політики держав.
35. Митно-тарифне регулювання як інструмент міжнародної торговельної політики. Нетарифні інструменти регулювання міжнародної торгівлі.
36. Сутність та передумови міжнародного науково-технологічного обміну.
37. Форми міжнародного науково-технологічного обміну.

38. Правові форми захисту технологій.
39. Інвестиції в системі міжнародного руху капіталу.
40. Сутність прямого іноземного інвестування та його вплив на розвиток виробництва.
41. Теорії прямого іноземного інвестування.
42. Оцінка ефективності зарубіжних інвестицій.
43. Принципи формування портфелів міжнародних інвестицій.
44. Особливості формування та розвитку світового ринку праці.
45. Світові центри тяжіння робочої сили.
46. Роль і місце міжнародних організацій у регулюванні світового ринку праці.
47. Міжнародна трудова міграція в системі світогосподарських зв'язків.
48. Різновиди міжнародної міграції та її складові.
49. Чинники впливу на трудову міграцію населення.
50. Міжнародний кредит та його роль в розвитку міжнародних економічних відносин. Форми міжнародного кредиту.
51. Міжнародні валютно-фінансові організації та світові фінансові центри в системі міжнародного кредиту.
52. Сутність, функції та суб'єкти світового фінансового ринку.
53. Структура світового фінансового ринку
54. Світова валютна систем: сутність, функції та елементи.
55. Еволюція світової валютної системи. Паралельний обіг валют.
56. Рівноважний валютний курс. Попит і пропозиція на іноземну валюту.
57. Зміна вартості іноземної валюти. Залежність цін від валютного курсу.
58. Еластичність попиту і пропозиції іноземної валюти.
59. Умова Маршала-Лернена. Стабільність валютного ринку. Джей-крива.
60. Теорії валютного курсу. Теорія загальної рівноваги.
61. Сутність та форми міжнародних розрахунків.
62. Авансовий платіж. Оплата після відвантаження.
63. Торгівля за відкритим рахунком.
64. Баланс міжнародних розрахунків як відображення світогосподарських зв'язків країни.
65. Сутність, цілі та основні ознаки міжнародної економічної інтеграції.
66. Етапи формування міжнародних економічних інтеграційних угруповань.
67. Особливості розвитку економічної інтеграції у провідних регіонах світу.
68. Європейський Союз – найрозвиненіше інтеграційне об'єднання.
69. Україна у світових та регіональних інтеграційних процесах.
70. Рушійні сили й особливості сучасної економічної глобалізації.
71. Глобальні проблеми світового господарства і міжнародних економічних відносин.

5. Список рекомендованих джерел до вивчення дисципліни «Міжнародні економічні відносини»

Основна

1. Козак Ю. Г. Міжнародна економіка: в питаннях та відповідях : підруч. / Ю. Г. Козак. – К.: Центр учбової літератури, 2017. – 228 с.
2. Миценко, І. М. Трансформація системи управління зовнішньоекономічною та інвестиційною безпекою України в умовах глобалізації : монографія / І. М. Миценко, І. Г. Бабець ; Центральнорукраїн. нац. техн. ун-т. - Кропивницький : Поліграф-Сервіс, 2021. - 464 с.
3. Міжнародна економіка : навч. посіб. для студентів ВНЗ / І. М. Миценко, Н. В. Стежко ; Кіровоград. нац. техн. ун-т. - Кіровоград : КНТУ: Поліграф-Сервіс, 2013. - 639 с.
4. Міжнародна економіка: Практикум: навч. посіб. / А.О. Старостіна, О.Л. Каніщенко, І.Я. Софіщенко та ін. / За заг. ред. А.О. Старостіної. – К.: НВП «Інтерсервіс». 2015. 416 с.
5. Міжнародна економіка та міжнародні економічні відносини: навч. посіб. / А.О. Босак та ін.; Нац. ун-т «Львів. політехніка», Навч.-наук. ін-т економіки і менеджменту. Львів : Міські інформ. системи. 2017. 364 с.
6. Міжнародні економічні відносини : підручник / А.А. Мазаракі, Т.М. Мельник, Л.П. Кудирко та ін. ; за заг. ред. А.А. Мазаракі, Т.М. Мельник. Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т. 2017. 612 с.
7. Міжнародні економічні відносини: практикум [Електронний ресурс] : навч. посіб. для студ. галузі знань 0305 «Економіка та підприємництво» напряму підготовки 6.030503 «Міжнародна економіка» / В.В. Дергачова, О. М. Згуровський, І.М. Манаєнко. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського. 2018. 80 с.

Додаткова

8. Господарський кодекс України від 16.01.2003 № 436-IV (в редакції від 16.01.2018 р. № [2210-19](http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/436-15)) (із змінами та доповненнями). [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/436-15>.
9. Закон України «Про застосування спеціальних заходів щодо імпорту в Україну» від 22.12.98 р. № 332-XIV (в редакції Закону України від 11.08.2013 р. № [406-18](http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/332-14)) (із змінами та доповненнями). [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/332-14>.
10. Закон України «Про зовнішньоекономічну діяльність» від 16.04.91 р. №959-XII (в редакції Закону України від 03.01.2017 р. № [1724-19](http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/959-12)) (із змінами та доповненнями). [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/959-12>.
11. Закон України «Про інвестиційну діяльність» №1560-XII від 18.09.91 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/>
12. Закон України «Про порядок здійснення розрахунків в іноземній валюті» від 23.09.94 р. № 185 / 94-ВР (в редакції Закону України від 03.01.2017 р. № [1724-19](http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/185/94-%D0%B2%D1%80)) (із змінами та доповненнями). [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/185/94-%D0%B2%D1%80>.
13. Закон України «Про регулювання товарообмінних (бартерних) операцій у галузі зовнішньоекономічної діяльності» від 23.12.98 р. № 351-XIV (в редакції Закону України від 15.10.2014 р. № [1669-18](http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/351-14)) (із змінами та доповненнями). [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/351-14>.
14. Закон України «Про режим іноземного інвестування» №93/96 ВР від 19.03.96 р. зі змінами й доповненнями. <http://zakon.rada.gov.ua/>
15. Інкотермс. Офіційні правила тлумачення торговельних термінів Міжнародної торгової палати. Видання МТП № 560 від 01.01.2000 р. (в редакції від 01.01.2011р.) (із змінами та доповненнями). [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/988_007.
16. Постанова Кабінету Міністрів України «Про деякі питання регулювання товарообмінних (бартерних) операцій в галузі зовнішньоекономічної діяльності» від 29.04.99 р. № 756 (в редакції від 26.12.2012 р. № [1175-2012-п](http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/756-99-%D0%BF)) (із змінами та доповненнями). [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/756-99-%D0%BF>.

17. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/984_011.
18. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. № 435-IV в редакції від 18.02.2018 р. № [1984-19](#)) (із змінами та доповненнями). [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/ru/435-15>.
19. Адамчик В.В. Міжнародна інвестиційна та інноваційна діяльність: теоретичні та прикладні аспекти: навч. посіб. / В.В. Адамчик ; Нац. ун-т "Львів. політехніка". - Тернопіль ; Львів : Крок, 2014. – 238 с.
20. Азарян О. М., Денисенко М. П., Заруба В. Я. та ін.; за заг. ред. О.А. Біловодської Механізм стратегічного управління інноваційним розвитком [Текст] : монографія Суми : Унів. кн., 2017.
21. Войтко С.В., Гавриш О.А., Згуровський О.М., Нараєвський С.В. Економіка зарубіжних країн. Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського. 2017. 400 с.
22. Глобальна проблема біженців. ЄС і Туреччина вже домовились URL: <http://www.ukrop-ua.net/userpublications/16350-globalna-problema-bzhencv-yesturechchina-vzhe-domovilisya-a-schodal.html>.
23. Горовіц Б., пер. з англ. Олени Замойської; голов. ред. Дем'янчук К. Безжальна правда про нещадний бізнес: Розбудова бізнесу в умовах невизначеності. – 2-ге вид. К.: Наш Формат, 2016
24. Григорова-Беренда Л. І. Теорія і практика зовнішньої торгівлі : навчальний посібник / Л. І. Григорова-Беренда, М. В. Шуба. – Харків : Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна, 2016. – 136 с. URL: <http://dspace.univer.kharkov.ua/bitstream/123456789/12492/2/%D0%A3%D1%87%D0%B5%D0%B1%D0%BD%D0%9F%D0%BE%D1%81%D0%BE%D0%B1%D0%92%D0%BD%D0%B5%D1%88%D0%BD%D0%A2%D0%BE%D1%80%D0%B3%28%D1%87%D0%B8%D1%81%D1%82%D0%BE%D0%B2%D0%BE%D0%B9%20%D0%BC%D0%B0%D0%BA%D0%B5%D1%82%29.pdf>
25. Держстат оприлюднив дані про відтік капіталу з України. URL: <http://ua-ekonomist.com/5698-derzhstatoprilyudnivdan-pro-vdtk-kaptalu-z-ukrayini.html>
26. Диба М.І., Юркевич О.М., Майорова Т.В., Власова І.В. та ін. Фінансове забезпечення інноваційного розвитку України: монографія К.: КНЕУ, 2013.
27. Дунська А.Р., Лавренчук Н.М. Забезпечення розвитку зовнішньоекономічної діяльності підприємств на основі прогностичного підходу. *Економіка і суспільство*. 2016. 7. С.1012-1016.
28. Зайцева І. Ю. Міжнародні фінанси : навч. посіб. / І. Ю. Зайцева; Укр. держ. ун-т залізн. трансп. Харків: УкрДАЗТ. 2015. 312 с.
29. Звіт про виконання Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом. URL: <http://reforms.in.ua>.
30. Іващук І. О., Стахова Н. В., Живко М. А. Міжнародні міграційні процеси : навчальний посібник / І. О. Іващук, Н. В. Стахова, М. А. Живко. – Тернопіль. : ЗУНУ. 2022. 204 с.
31. Кондратюк А. Жалдак Г. Проблеми та перспективи зовнішньоекономічної діяльності підприємств України. *Економічний дискурс*. 2016. 1. С. 121-129 URL: http://sophus.at.ua/ED_2016_1/13_kondratjuk_anastasija-zhaldak_gannaproblemi_ta.pdf.
32. Кубатко О. В. Торговельна політика ЄС та Україна : навчальний посібник / О. В. Кубатко, Т. В. Пімоненко. – Суми : Сумський державний університет, 2019. – 143 с. URL: https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream-download/123456789/73002/1/Torhovelna_polityka.pdf;jsessionid=B28C89AE599C770593760FD4C03F237D
33. Манаєнко І., Кравець А. Фінансування інноваційної діяльності підприємств: українські реалії та досвід ЄС. *Інфраструктура ринку*. 2018. Вип. 15. С. 109-114.
34. Міграційний профіль України 2019. Міграційна служба України. URL: http://dmsu.gov.ua/images/files/UKR_Migration_%20Profile_2013.pdf.
35. Міжнародна економічна діяльність України: підручник / А. А. Мазаракі, Т. М. Мельник, О. В. Гончаренко та ін. К. : КНТЕУ. 2021. 704 с.

36. Міжнародна інвестиційна діяльність: навчальний посібник / А.О. Задоя. – Дніпро: Університет імені Альфреда Нобеля, 2018. – 122 с.
37. Міжнародні фінанси : підручник / О.М. Мозговий та ін.; за заг. ред. О.М. Мозгового; ДВНЗ «Київ. нац. екон. ун-т ім. Вадима Гетьмана». Київ: КНЕУ. 2016. 515 с.
38. Міжнародний маркетинг: навч. посіб. / А.В. Таранич, В.Я. Омельченко, В.Г. Кузнєцов, С.В. Громенкова. Вид. 3-тє, допов. Вінниця: Нілан-ЛТД. 2017. 278 с.
39. Насипайко Д.С., Резніченко О.О. Моделі фінансових відносин в зарубіжних країнах. *Облік і контроль в управлінні підприємницькою діяльністю* : зб. матеріалів VII Міжнар. наук.-практ. конф., 25 жовт. 2019 р. Кропивницький : ПП «Ексклюзив-Систем». 2019. С. 173-175.
40. Про розвиток безвізового діалогу між Україною та ЄС. URL: <http://ukraine-eu.mfa.gov.ua/ua/ukraine-eu/justice/visa-liberalization>.
41. П'янова О.В., Ралко О.С. Зовнішня торгівля України: проблематика структурних змін та пріоритетів. *Економіка і суспільство*. 2016. 5. URL: http://www.economyandsociety.in.ua/journal/5_ukr/11.pdf.
42. Рибак Г. І., Островський І. А. Міжнародний ринок послуг: сучасний стан та структура. *Ефективна економіка*. 2020. № 6. – URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=7984>.
43. Ринок праці: практикум : навч. посіб. для студ. спеціальності 051 «Економіка», спеціалізації «Економіка праці та управління персоналом» / Є.А. Удовицька, Т.В.Павленко, Т.П.Лободзинська; КПІ ім. Ігоря Сікорського. – Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2020. – 68 с.
44. Сучасна офшоризація бізнесу у конструкті національної фіскальної безпеки. URL: http://iepjournals.com/journals/30/2019_4_Lutsyshyn_%20Frolova_Yuzhanina_Mazur_Perebyinis.pdf
45. Талавіра Є. Сучасні тенденції регулювання ЗЕД підприємств в умовах глобалізації. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/>
46. Терещук, Г. С. Позитивні наслідки та переваги вступу України до Світової організації торгівлі / Г.С. Терещук, Т.А. Федотова. URL: <http://www.vestnikdnu.com.ua/archive/201263/283-288.html>.
47. Фінанси (державні, корпоративні, міжнародні) : підруч. В.О. Онищенко та ін.; за ред. В.О. Онищенко; Полтав. нац. техн. ун-т ім. Юрія Кодратюка. Київ: Центр учбової літератури. 2016. 599 с.
48. Швед В.В. Міжнародна інвестиційна діяльність: навч. посіб. / В.В. Швед, О.А. Закладний. – Вінниця, 2017. – 224 с.

Інформаційні ресурси

49. Державна служба статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
50. Світовий банк – <http://www.worldbank.org>
51. Департамент торгівлі США – <http://www.ita.doc.gov>
52. Банк міжнародних розрахунків – <http://www.bis.org>
53. Міжнародна організація праці – <http://www.ilo.org>
54. Всесвітня торгова організація - <http://www.wto.org>
55. Конференція ООН з торгівлі та розвитку – <http://unctad.org/en/Pages/Home.aspx>
56. Міжнародна торгова палата – <http://www.iccwbo.org>.
57. Європейський Союз – <http://europa.eu/>
58. Організація економічного співробітництва та розвитку – <http://www.oecd.org>
59. Міжнародний валютний фонд – <http://www.imf.org>
60. Інститут міжнародної економіки. Вашингтон – <http://www.iie.com>.
61. Національний банк України – www.bank.gov.ua.
62. Національний офіс інтелектуальної власності (НОІВ) - <http://nipo.org.ua/pro-noiv>.
63. Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку www.ssmc.gov.ua/fund/analytics
64. Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері фінансових послуг <https://nfp.gov.ua/content/informaciya-pro-stan-i-rozvitok.html>
65. Міжнародна організація міграції. URL: <http://www.iom.org.ua/en>.

Зміст

Вступ.....	3
1.Тематичний план викладання дисципліни.....	5
2. Зміст програми дисципліни.....	6
3. Критерії оцінки знань студентів	25
4. Орієнтовані питання для підготовки до екзамену з дисципліни.....	26
5. Список рекомендованих джерел до вивчення дисципліни.....	28